

Stručné seznámení s problematikou porušování lidských práv ve světě

v moderní době

1. Úvod

„Lidská práva jsou základní práva a svobody společná všem lidem bez ohledu na státní příslušnost, pohlaví, národnost nebo etnický původ, rasu, vyznání, sexuální orientaci nebo další okolnosti. Lidská práva zahrnují občanská a politická práva, jako jsou právo na život, právo na svobodu a svobodu projevu, a sociální, kulturní a hospodářská práva, včetně práva na účast na kulturním životě, práva na výživu či práva na práci a vzdělání. Lidská práva jsou chráněna a prosazována mezinárodním a vnitrostátním právem a smlouvami. Základ mezinárodnímu systému ochrany lidských práv položila Všeobecná deklarace lidských práv, která byla přijata 10. prosince 1948 Valným shromážděním OSN. V tento den každoročně slavíme Mezinárodní den lidských práv. Všeobecná deklarace lidských práv ve 30 člancích vymezuje občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní práva všech lidí. Představuje vizi lidské důstojnosti, která překonává politické překážky a autority a zavazuje státy k dodržování základních práv každé osoby.”¹ Takto jsou definována lidská práva organizací Amnesty International, která se specializuje na ochranu lidských práv, jejich dodržování a uspořádávání protestů proti jejich porušování.

Kýrův Válec: rok 538 před naším letopočtem (považován za první zápis lidských práv), Listina svobod: 1100 a Magna Charta libertatum: 1215 (zákon o lidských právech omezoval moc panovníka), Deklarace práv, člověka a občana: 1789 (vznikající během Velké francouzské revoluce) a nakonec Všeobecná deklarace lidských práv: 1948 (přijata OSN).² Tyto všechny dokumenty ukazují na snahu našich předků stanovit základní pravidla a s jejich pomocí předcházet porušování lidských práv, či jinými slovy vybavit „*člověka na cestu nedokonalým světem, aby v něm mohl žít odpovědně*”³. Proč tedy, i přes všechnu tuto snahu a přesto, že jsme jako lidstvo nejvyvinutější živočišný druh na této planetě a dokázali jsme ledacos, stále porušujeme tato jednoduchá a samozřejmá práva? V této eseji se budu věnovat případům, kdy v různých státech došlo/dochází k porušování lidských práv a důvodům, proč k tomuto porušení došlo/dochází. V závěru se budu věnovat možnostem jak se případy porušení lidských práv řeší, jak mohou být zastavena a jakým způsobem se na ně upozorňuje.

¹ Amnesty International. 2015. <https://www.amnesty.cz/>

² Neznámý autor. Lidská práva. *Wikipedia*. 2022.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va

³ Komárková, B. Původ a význam lidských práv. Praha 1990. s. 219

2.1. Čína

Jedni z nejtlačovanějších občanů v oblasti lidských práv jsou občané Číny, státu s dlouhodobě světově největším počtem poprav. Ochránci lidských práv společně s Vysokým komisařem pro lidská práva z OSN, podezřívají Čínu z „indoktrinace, masového uvěznění, týrání a nucené kulturní asimilace muslimů žijících v provincii Sin-ťiang, neboli Východním Turkestánu“. Převážně Kazachové a Ujgurové muslimského vyznání jsou údajně svévolně posíláni a zadržováni ve speciálních táborech, kde jsou, jak zmíněno, vězněni, týráni a politicky převychováni. Podezření potvrzují mimo jiné i lidé, kteří z těchto „táborů“ byli propuštěni. Podobná situace je i v Tibetu, kde jsou hlášeny případy výskytu podobných táborů. Cestování do těchto oblastí je navíc omezeno, či naprosto vyloučeno. To znemožňuje okolnímu světu existenci těchto táborů a porušování lidských práv v nich prokázat. Nejhorší na této situaci je fakt, že snahy o zveřejnění a řešení situace v táborech jsou ze strany Číny buď ignorované, či cíleně umlčovány.⁴

2.2. Rusko

Podobně je na tom Rusko, které dlouhodobě porušuje hned několik lidských práv svých občanů. Jenom samotné právo na svobodu slova Rusko porušuje hned v několika směrech. Právo na svobodu slova je upíráno například novinářům, aktivistům a různým médiím, která jsou nezávislá. Kdo v dnešním Rusku nepíše v souladu s oficiálními požadavky, je prohlášen za takzvaného „zahraničního agenta“ a umlčen. Pak jej čeká v lepším případě pokuta a v horším i pronásledování, či vražda.⁵ Kromě svých kritiků Rusko tvrdě pronásleduje také příslušníky komunity LGBTQI+. Navzdory formální legalitě sexuálních aktivit mezi lidmi se stejným pohlavím, Rusko tyto lidi diskriminuje. Přes silnou mezinárodní kritiku a sankce uvalené na Rusko, se situace v této oblasti nijak výrazně nemění. Násilí, šikana a páchání trestných činů a potlačování svobod zejména homosexuálů, ale i na například Trans lidí, stále pokračuje.⁶ Ukázkovým příkladem porušení lidských práv je případ Evdokie Romanové, které na základě zákona zakazujícího „propagaci netradičních sexuálních vztahů mezi mladistvými“ byla udělena pokuta v přepočtu 19 tisíc korun.

⁴ Neznámý autor. Stav lidských práv v Číně v roce 2021. *Amnesty International*. 2022.

<https://www.amnesty.cz/zprava/5333/stav-lidskych-prav-v-cine-v-roce-2021>

⁵ Neznámý autor. Stav lidských práv v Rusku v roce 2021. *Amnesty International*. 2022.

<https://www.amnesty.cz/zprava/5328/stav-lidskych-prav-v-rusku-v-roce-2021>

⁶ Neznámý autor. LGBT práva v Rusku. *Wikipedia*. 2022.

https://cs.wikipedia.org/wiki/LGBT_pr%C3%A1va_v_Rusku#cite_note-1

Důvodem bylo, že sdílela odkazy na články o rovnoprávnosti lidí, kteří jsou součástí LGBTIQ+ komunity. Podobně jako v Číně jsou ruští ochránci lidských práv ve svém státě utlačováni a umlčováni.⁷

2.3. Česko

V Česku není situace na poli ochrany lidských práv tak špatná jako u předchozích jmenovaných států, ale stále se tu dají nalézt případy, kde k porušení lidských práv dochází. Zejména se jedná o diskriminaci Romů, například v oblasti vzdělávání. To se projevuje existencí takzvaných segregovaných škol, které tvoří z většiny romské děti. Přetrvávající diskriminace je podle zprávy Amnesty International vidět v následujícím porovnání. Zatímco v běžných základních školách studuje průměrně 4% romských dětí, v takzvaných redukováných vzdělávacích programech tvoří Romové přes 29%. Dále je romská populace diskriminovaná v oblasti příspěvků na bydlení. Důkazem jsou zóny „se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů“, které jejich obyvatelům znemožňují dostávat některé příplatky na bydlení. Podle CERD (výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace) se jedná o diskriminaci, jelikož to jsou převážně oblasti s významnou romskou populací.⁸

3. Závěr

Nejpoužívanější novodobý styl médií jsou ty sociální. Každý určitě dokáže vyjmenovat řadu nevýhod a špatných dopadů, které sociální média mají na mladé generace a lidstvo jako takové. Sociální média ale mají i své výhody, a to například velmi rychlé šíření informací. Z toho rozhodně benefituje ochrana lidských práv. Případy porušování lidských práv se do světa pomocí sociálních sítí šíří rychleji a efektivněji, než například prostřednictvím tištěných novin. Případy porušení lidských práv jsou stále lépe monitorovány a ohlas těchto událostí je díky tomu stále širší. Na státy je díky tomu vyvíjen větší tlak, aby toto porušování napravily. Stát se samozřejmě může rozhodnout tento nápor společnosti ignorovat, což se stále děje, jako například ve zmíněné Číně. Díky vlivu sociálních médií jsou

⁷ Neznámý autor. Šest zemí ve kterých se nechcete narodit. *Amnesty International*. 2022.

<https://www.amnesty.cz/zprava/4547/sest-zemi-kde-se-nechcete-narodit#:~:text=Ka%C5%BEd%C3%BD%20rok%20poprav%C3%AD%20dokonce%20v%C3%ADce,je%20velk%C3%BD%20po%C4%8Det%20p%C5%99ev%C3%BDchovn%C3%BDch%20t%C3%A1bor%C5%AF>.

⁸ Ondráčková, Tereza. Diskriminace Romů v Česku přetrvává, upozorňuje Amnesty International. Ocenila demonstrace. *Česká televize*. 2020. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3077615-diskriminace-romu-v-cesku-pretrvava-upozornuje-amnesty-international#:~:text=Romov%C3%A9%20v%20C4%8Cesku%20podle%20Amnesty,p%C5%99ito m%20roste%20bezdomevctv%C3%AD%20a%20zadlu%C5%BEenost>

státy nuceny být v oblasti lidských práv minimálně opatrnější. Sociální média tak svým vlivem pomáhají zlepšování situace na poli lidských práv.

Dalším z důležitých kroků je, aby každá země měla normy a standardy, které porušování lidských práv brání. Tím se myslí celosvětově jednotně nastavené normy a pravidla, která by platila pro každou zemi bez výjimky. Jako u každého pravidla by porušení mělo mít své následky a „tresty“, které by státy od porušování lidských práv odradily. Na seznamu trestů a ohlavně způsobu jejich vymáhání se však dosud shoda na mezinárodní úrovni nenašla.

Posledním, a za mě asi nejdůležitějším, krokem k řešení problému porušování lidských práv, je komunikace. Neignorovat problém, mluvit o něm, rozšiřovat ponětí o něm mezi ostatními (ať verbálně, nebo přes už zmíněná sociální média) a aktivně jako jednotlivci ho řešit. Komunikace umožňuje každému z nás zaujmout postoj a přispět k jeho řešení. Rozšiřování povědomí o lidských právech a komunikace o tomto tématu mezi lidmi by mohla zvýšit vnímavost pro podobné situace. Ideálem by byl svět, kde porušování lidských práv nepřichází ani v úvahu. Zmíněnou myšlenku o komunikaci mezi jednotlivci vystihuje tento známý citát:

„je to malý krok pro člověka, velký skok pro lidstvo.“

Neil Armstrong

Seznam použitých zdrojů:

1. *Amnesty International*. 2015. <https://www.amnesty.cz/>
2. Neznámý autor. Lidská práva. *Wikipedia*. 2022. https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va
3. Neznámý autor. Stav lidských práv v Číně v roce 2021. *Amnesty International*. 2022. <https://www.amnesty.cz/zprava/5333/stav-lidskych-prav-v-cine-v-roce-2021>
4. Neznámý autor. Stav lidských práv v Rusku v roce 2021. *Amnesty International*. 2022. <https://www.amnesty.cz/zprava/5328/stav-lidskych-prav-v-rusku-v-roce-2021>
5. Neznámý autor. LGBT práva v Rusku. *Wikipedia*. 2022. https://cs.wikipedia.org/wiki/LGBT_pr%C3%A1va_v_Rusku#cite_note-1
6. Neznámý autor. Šest zemí ve kterých se nechcete narodit. *Amnesty International*. 2019. [https://www.amnesty.cz/zprava/4547/sest-zemi-kde-se-nehcete-narodit#:~:text=Ka%C5%BE%C3%BD%20rok%20poprav%C3%AD%20dokonce%](https://www.amnesty.cz/zprava/4547/sest-zemi-kde-se-nehcete-narodit#:~:text=Ka%C5%BE%C3%BD%20rok%20poprav%C3%AD%20dokonce%20)

[20v%C3%ADce,je%20velk%C3%BD%20po%C4%8Det%20p%C5%99ev%C3%BDchovn%C3%BDch%20t%C3%A1bor%C5%AF.](#)

7. Ondráčková, Tereza. Diskriminace Romů v Česku přetrvává, upozorňuje Amnesty International. Ocenila demonstrace. *Česká televize*. 2020.
<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3077615-diskriminace-romu-v-cesku-pretrvava-upozornuje-amnesty-international#:~:text=Romov%C3%A9%20v%20%C4%8Cesku%20podle%20Amnesty,p%C5%99itom%20roste%20bezdomovectv%C3%AD%20a%20zadlu%C5%BEenost>
8. Neznámý autor. Preventing human rights violations. *United Nations*. Neznámé datum publikování. <https://www.ohchr.org/en/prevention-and-early-warning/preventing-human-rights-violations#:~:text=Accountability%20is%20a%20key%20tool,to%20commit%20similar%20violations%20themselves>.
9. Neznámý autor. Lidská práva v Česku. *Wikipedia*. 2022.
https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_pr%C3%A1va_v_%C4%8Cesku#cite_note-3
10. Komárková, B. Původ a význam lidských práv. Praha 1990. s. 219